

Mag. Mojca Pušnik, upokojena svetovalka na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo

NASILJE V RAZREDU – KAJ PA VARNO IN SPODBUDNO OKOLJE?

Šola je zelo kompleksen, odprt socialen sistem. Ima svojo strukturo, vizijo, cilje, vrednote, predvsem pa so v njej ljudje, ki so v nenehni interakciji.

Na pogoje za delo močno vpliva šolska klima, ki jo oblikujejo ne samo zaposleni, ampak tudi učenci in starši. Čeprav slednji morda nikoli ne pridejo v šolo, svoj odnos do šole kot institucije ter pomen, ki ga dajejo izobraževanju, prenašajo na otroke.

Razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti, izvajanje dejavnosti, ki postavljajo v ospredje medsebojno povezanost in sodelovanje, so zagotovo pomembne proaktivne dejavnosti, ki vplivajo na (ne)pojav nasilja v šoli.

Spodbudno učno okolje je varno, vključujoče in tako okolje, v katerem:

- si učenci upajo tvegati;
- je opazna skrb za prijetno fizično okolje (plakati, slike, risbe, rože, glasba ...);
- se namenja pozornost tudi rutini (kje je kaj, pravila)

in

- omogoča sodelovanje in učenje iz izkušenj;
- učence spodbuja k samostojnosti in aktivnosti.

Izzive za učitelje, ki jih prinaša skrb za zagotavljanje spodbudnega in varnega vključujočega okolja, povzemajo naslednja vprašanja:

- Kaj vem o tem problemu/pojavu (spodbudnem okolju in nasilju v šoli)?
- Kakšna so moja stališča in izkušnje z njim?
- Kakšna čustva doživljam ob pojavu nasilja v razredu?
- Kaj se še želim ali moram naučiti?
- Kakšna je moja vloga kot učitelja pri pojavljanju in zmanjševanju nasilja?
- Kako razumem nasilje in razloge zanj?
- Kakšen odnos imam do povzročitelja?
- Kako zaščitim žrtev in jo podprem?
- Kaj lahko dolgoročno naredim za to, da bodo razredi, v katerih poučujem, varna okolja?
- Kakšna sporočila o tem, kakšni odnosi se cenijo, dajem učencem (s svojim ravnanjem in odnosom do njih)?

VIRI IN LITERATURA

Pušnik, M. (1999). Vrstniško nasilje v šolah. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Pušnik, M. (2000). Spodbudno vzgojno-učno okolje – temelj razvoja. V: Zbornik prispevkov 2000. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Pušnik, M. (2012). Nasilje v šoli v krogu nasilja. V: (O)krog nasilja v družini in šoli. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.